

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

لحظه‌های نورانی ۲

عاونت پرورشی و فرهنگی ادارات آموزش و پرورش خراسان رضوی

کمیته همکاری‌های حوزه علمیه و آموزش و پرورش

(براساس طرحی از محمدحسین ماسی)

جمال قلی‌زاده نوقابی

سرشناسه	:	قلی زاده نوقایی، جمال، ۱۳۴۶-
عنوان و نام پدیدآور	:	لحظه‌های نورانی ۲/ جمال قلی زاده نوقایی
مشخصات نشر	:	کمیته همکاری‌های حوزه علمیه و آموزش و پرورش خراسان رضوی.
مشخصات ظاهری	:	مشهد: مؤسسه فرهنگی، هنری و انتشاراتی ضریح آفتاب.
شابک	:	۴۲۴ ص.
وضعیت فهرست نویسی	:	۹۷۸-۹۶۴-۴۲۹-۹۶۱-۲
موضوع	:	قیبا
شناسه روده	:	ائمه جمعه و جماعت - احادیث - جنبه‌های قرآنی
رده ی کنگره	:	حوزه علمیه مشهد
رده بندی دیویی	:	ایران. وزارت آموزش و پرورش. اداره کل آموزش و پرورش استان خراسان رضوی
شماره کتاب شناسی ملی	:	۱۳۹۵ ۱۳۲ ۷۸۵ ق/ BP۸۲۴۷
	:	۱۶/۷۹۲
	:	۴۴۵۶۰۲۸

نام کتاب.....	لحظه‌های نورانی ۲
صاحب امتیاز.....	کمیته همکاری‌های حوزه علمیه و آموزش و پرورش خراسان رضوی
مؤلف.....	جمال قلی زاده نوقایی
برنامه ریز و طرح.....	محمد حسین مرادی
ناشر.....	مؤسسه فرهنگی، هنری و انتشاراتی ضریح آفتاب
صفحه‌آرا.....	علی جهانگیر فیض آبادی
طرح جلد.....	سید محمد حسینی
نوبت چاپ.....	اول ۱۳۹۵
قطع.....	رقعی
شمارگان.....	۲۰۰۰ جلد
قیمت.....	۱۲۰۰۰ تومان
چاپ.....	دقت
شابک.....	۹۷۸-۹۶۴-۴۲۹-۹۶۱-۲

مرکز پخش: مشهد، خیابان امام خمینی، جنب اداره کل آموزش و پرورش خراسان رضوی
 بازگانی: ۰۵۱)۳۲۲۸۱۴۱۰ (سفارشات: ۰۵۱)۳۲۲۸۳۴۲۲ (دفتر نشر: ۰۵۱)۳۲۲۸۰۱۶۷

«حق چاپ محفوظ است»

فهرست مطالب

۵.....	پیشگفتار.....
۷.....	سخن، با امامان جماعت مدارس.....
۱۳.....	آیات.....
۷۳.....	احادیث.....
۱۸۳.....	احکام.....
۲۱۹.....	تمثیلات.....
۲۸۳.....	داستان‌ها.....
۳۴۵.....	لطایف.....
۴۱۱.....	فهرست مناسبت‌ها.....
۴۱۹.....	فهرست موضوعی مطالب.....
۴۲۲.....	فهرست منابع.....

باسمه تعالی

دست‌ابی به مراتبی از حیات طیبه، از قلّه‌های رفیع تعلیم و تربیت در نظام مقدس جمهوری اسلامی است که در سند تحول بنیادین آموزش و پرورش هدف گذاری شده است.

رسیدن به این مهم نیازمند التزام ملی و بسیج همه ظرفیت‌های مادی و معنوی و همراهی و همکاری و محب‌نظران و کارشناسان به ویژه برای تولید بهترین محتوای آموزشی با استفاده از مؤثرترین شیوه‌ها ممکن خواهد بود.

در این میان، فعالیت‌های مرتبط با آموزش و تبلیغ فاهیم دینی بخصوص اقامه نماز، فرصتی بی‌بدیل برای حوزه‌های علمیه و وزارت آموزش و پرورش در رسیدن به اهداف تربیتی فراهم آورده است.

یکی از راهکارهای افزایش ضریب روایی و کارآمدی تبلیغ دینی در میان دانش‌آموزان و فرهنگیان فرهیخته، تولید محتواهای آموزشی جهت‌دار، هدفمند و اثرگذار است.

کتاب «لحظه‌های نورانی ۲» که از سوی کارگروه تولید محتوای معاونت پرورشی و فرهنگی اداره کل آموزش و پرورش خراسان رضوی تهیه گردیده، اقدامی ارزنده و شایسته تقدیر است که تلاش نه‌سوده مطالب کاربردی و مرتبط را با استفاده از آیات قرآن، احادیث معصومین علیهم‌السلام، داستان و حکایت، و با زبانی ساده و روان، ارایه نماید. و بدین وسیله بخشی از نیاز ائمه محترم جماعات مدارس را تأمین نماید. این جانب ضمن ارج نهادن و تشکر صمیمانه از تلاش‌های ایشان بویژه جناب آقای د. تربیت‌علی منصوریان، امیدوارم اثر حاضر، گامی مؤثر و اقدامی مبارک برای استفاده به‌بهانه از فرصت‌های تبلیغی به منظور توسعه و تعمیق ارزش‌های اسلامی - انقلابی در میان دانش‌آموزان عزیز باشد. بدون تردید، این کتاب نیز همانند هر اثر دیگر پدید آمده به دست بشر غیر معصوم، خالی از نقص و کاستی نیست. از عموم ائمه محترم جماعات مدارس، روحانیون، صاحب‌نظران و هم‌کاران محترم فرهنگی انتظار می‌رود با پیشنهادات سازنده خود، مؤلفین محترم را در تکمیل آن یاری نمایند. ان‌شاءالله. وفقنا الله و ایاهم علی تحصیل مرصاته.

مجتبی ملکی

مشاور وزیر و دبیر ستاد همکاری‌های حوزه علمیه وزارت آموزش و پرورش

سخنی با مامان جماعت مدارس

قال الصادق عليه السلام: تَمَلِّكَ الحَدَاثِ، فَإِنَّهُمْ أَسْرَعُ إِلَى كُلِّ خَيْرٍ؛

امام صادق عليه السلام می فرماید: در جوانان را دریاب، زیرا آنان سریع تر به کارهای خیر روی می آورند.

دوره بلوغ و نوجوانی از دیدگاه دین اسلام، مریضان اخلاق، روان شناسان و سایر متخصصان دوره حساسی است و پیشوایان دین به آن توجه ویژه ای داشته اند. این مرحله که هم زمان با تغییر و دگرگونی در جنبه های جسمی و روانی و انتقال از دوره کودکی به بزرگسالی است، از نظر تربیتی دوره ای مشکل و مسئله ساز است. در این دوره کونی در عواطف، احساسات، خلق و خوی، خیال پردازی، تنوع طلبی و غیره در این دوره رخ می دهد. با توجه به حساسیت ویژه دوره بلوغ از نظر جسمانی، عاطفی، عقلانی، اخلاقی، اجتماعی و به طور کلی رشد

شخصیت نوجوانان، بایستی این دوره را مهم دانست و لازم است که از طریق آموزش‌های لازم و صحیح، نوجوانان را هدایت و ارشاد کرد. با توجه به حدیث فوق، می‌توان با شناخت خصوصیات ویژه نوجوانان و استفاده به‌موقع و مناسب از این خصوصیات، در راه تربیت، یعنی، اخلاقی و اجتماعی آنان تلاش کرد. از طرفی همان‌طور که در حیات آنها برای پذیرش امور خیر آماده است، مهبای پذیرش گمراهی نیز هست. بنا به حدیث دیگری از امام صادق علیه السلام، باید:

بَادِرُوا أَحْدَاثَهُمْ بِأَحْدِيثِنَا قَبْلَ أَنْ تَسْبِقَكُمْ إِلَيْهِمُ الْمُرْجِئَةُ؛

به آموختن حدیث به نوجوانان، پیش از آنکه منحرفین آنان را گمراه سازند، اقدام کنید.^۱

سخن کوتاه، کمیته همکاری‌های حوزه علمیه و آموزش و پرورش خراسان رضوی پس از تشکیل چند جلسه، صورت‌بندی برنامه‌ریزی سخنان بین‌الصلاتین مدارس را یک ضرورت تشخیص داد و با تشکیل کارگروه تهیه محتوای ویژه ائمه جماعات مدارس، با هدایت راهبردی جناب آقای دکتر منصوریان، معاونت محترم آموزش و پرورش استان و پیگیری‌های انجام شده توسط مسئول دبیرخانه کمیته همکاری‌های حوزه علمیه و آموزش و پرورش استان، تلاش اعضای محترم کارگروه، براساس طرح اقامه صلاة موضوع تولید محتوی جناب

آقای محمدحسین مرادی و با قلم اندیشمند محترم، جناب آقای جمال قلی‌زاده نوقابی، محتوایی در قالب کتابی با عنوان «لحظه‌های نورانی» آماده شد که جلد اول آن تقدیم ائمه محترم جماعت مدارس ابتدایی استان گردید و کتاب پیش رو، محتوایی مخصوص دوره اول متوسطه است. تقدیم ائمه محترم جماعت این مدارس می‌گردد و امید است با نفع نظرآت خود، ما را در تولید محتوای ویژه ائمه جماعات دوره دوم متوسطه نیز یاری فرمایند.

امامان جماعت مدارس را می‌توان سفیران تربیت اسلامی در مدارس دانست، چرا که آنان با رشد و گفتار خویش، می‌توانند کودکان، نوجوانان و جوانان ایران اسلامی را به راه سعادت ابدی رهنمون سازند. از آنجا که تنها فرصت رویارویی آنان با دانش‌آموزان، بیشتر در زمان کوتاه اقامه نماز می‌تواند باشد، برای رسیدن به این هدف، هنری می‌طلبد تا از این فرصت، بهره فراوان برده شود. در این کتاب سعی بر آن است که مطالبی کوتاه و تاثیرگذار برای دانش‌آموزان دوره اول متوسطه نوشته یا گردآوری گردد. برای استفاده بهتر از این مطالب ذکر چند نکته ضروری است:

۱. مطالب، قطره‌ای است از دریای بی‌کران معارف مذهبی، اعتقادی، اخلاقی و ... که مناسب سنین نوجوانی تشخیص داده و به رشته تحریر درآمده است. واضح است که شناخت و علم امامان محترم

جماعت، می‌تواند بر این مطالب افزوده و دیگر موارد نیز در موقعیت‌های مناسب برای دانش‌آموزان ارائه گردد.

۲. آنچه می‌تواند برای مخاطب، مخصوصاً مخاطب نوجوان، گیراتر باشد، «چگونه گفتن» است نه «چه گفتن». بنابراین انتخاب روش‌های مناسب ارائه مطالب، مهم‌تر از خود مطالب است.

۳. می‌باید به آن توجه کرد که مطالب، کوتاه و در حد فرصت چند دقیقه‌ای بیش از حد سازمان‌دهی شود، پس موارد ذکرشده در هر مطلب، مهم‌ترین‌ها را بیان می‌کند نه تمام آنها را.

۴. برای سهولت افتره‌ها و ملل مناسب، نوشته‌ها دسته‌بندی شده و موضوع هر نوشته نیز مشخص گردیده‌است. بنابراین بر اساس زمان، مکان و حال، مطلب مناسب را از کتاب انتخاب کرده و با هنرمندی خویش حداکثر تأثیر را خواهد گذاشت. تنوع در ارائه مطالب در روزهای مختلف، علاقه‌مندی مخاطب را بیشتر خواهد کرد. فهرست موضوعی انتهای کتاب نیز می‌تواند راهنمای این انتخاب باشد.

۵. تلاش شده است آیات ساده، روان و در حد فهم دوره اول متوسطه باشد.

۶. با ذکر مقدماتی، احادیث نیز ساده انتخاب شده‌اند.

۷. احکام انتخاب شده، احکامی است مشترک برای پسران و دختران سنین نوجوانی و آنچه می توان در جلسات عمومی بیان کرد. همان طور که در بعضی احکام نیز توصیه شده است، موارد خاص احکام به صورت پرسش خصوصی از امامان محترم جماعت مدارس یا مسجد محله، معلمین و والدین و یا مراجعه به رساله مرجع تقلید پاسخ داده می شوند.

در پایان ازم است از:

حضرت آیت الله سیدمه بباح عاملی، مدیر محترم حوزه علمیه خراسان و رئیس کمیته مدارس خراسان،
جناب آقای دکتر کاظم سعیدگل، محترم آموزش و پرورش خراسان رضوی؛

جناب آقای دکتر منصوریان، معاونت محترم آموزشی و فرهنگی آموزش و پرورش خراسان رضوی؛

جناب حجت الاسلام عزیز، دبیر محترم شورای اهل سنت معروف و نهی از منکر آموزش و پرورش استان؛

حجت الاسلام نبی، کارشناس مسئول محترم نماز آموزش و پرورش استان؛

جناب آقای بهروش، مدیرعامل محترم مؤسسه ضریح آفتاب و همکارانشان؛